

CELDÖMÖLT HÍRLAP

=POLITIKAI-TÁRSADALMI-ÉS-SZÉPIRODALMI-HETILAP=

E. erkesztőség és kiadóhivatal:
Cselekmők, gróf Sasóhenyi-utca 12.
Telefon: 65. Csekekész: 17.258.

Felolvas aszokhoz:
NAGYIMRE

Előfizetési árak: 1 évre 10, ¼ évre 5, ¼ évre 2.50 pengő.
Metszenék minden szombaton.

Szemben dr. Németh Kálmánnal

Irta: Szij Rezső

1

Azt mondja az írás, akik letent szerették, azoknak minden javukra van. En ezzel a gondolattal szoktam nekirugni újtalimnak, bármely pontjára kell is mennem az országunk hivatásom s többrendbeli megbízatásomból kifolyóan. Január 29-én éppen Kis-kunhata-ra indultam s a keleti pályaudvar csernokában vártam a gyerevona-ra. Vártam türelme-sen, bár kissé társra, s lestem, mit jó nál kit ébbsől a várakozás-ból is. Nem kellett sokáig legyón-kodnom, éppen az a könyv-kész-készár-órára jött, akárvit tanús meg-beszélni valóm lett volna, az időm viszont kevés volt s így nem tudtam eljutni hozzá. Beszálunk a vonatra, elhelyezke-dünk, meg is tett a jó meleg sza-kasz, mikor a délvideki reformá-tusok püspökének, Agoston Sándor-nak alakja tűnik fel az ajtó előtt. Összenézünk a kiadó és én s már ajánljuk is fel a helytün-ke-t, de ő einértja, majd később

ki, ahogy az nap virradóra ért haza Kolozsvárról, reggelig dol-gozott, indult Pestre, ott foglaltog-mítáten esett keresztül s bizony betegesen érkezett meg. Közbea azon gondolkodott, hogy tévira-talag lemondja a sárvári utat, de mint ideérve mondotta: az adott szó nála háromszor szent, s fél-holtan is eljött volna.

2

Ejött. Azoknak, akik hallgat-ták, azt hiszem életük egyik leg-szebb emléke maradt. Németek szánt, amit mon — hanem azért mert ő mondotta, akéni a szé és az élet egyéget alkot. Olyan élet, olyan mult áll mögötte, ami minden aranyánl értékesebb fe-dezet és háttér a szavaihoz. Min-denki érezte, hogy nem szavak röpködnek a levegőbe, hanem az órák, a magyar történelem egy fejezetének hol véres, hol tragi-kus, hol meg derű darabja. Hogy tud izzani ez az alapjában vére kicsiny ember. Nem a természeté

sz őt-jelöl-tani dr. Németh Kálmán a-magyar haza-örzével. Ennek érde-kében.Kellett emberfeletti munkát végeznie,az emberi bátuság minden mélységével megküzdnie (pedig az emberi bátuságnak nincsen határa). Megdöbbentő ad-atok hangzottak el azokról, akik-nek feljuttat kellett minden lépé-sükkel, minden gondolattaluk szolgálni, hogyan küzdöttek anyagi önzésből a 14.000 magyar ha-zahozatala és leteleptése ellen. Három embernek küszöbét na-gyon sokat — mondotta dr. Né-meth Kálmán — három-nagyon embe-snek. A Kormányzó Úr ne-leg szíve megérezte, mérli két a magyar vérenek hazajönnie, bele-áramlani a magyar fajta törzse-be. Bonczos Miklósról, mint legjobb barátjáról, legmegértebb hívről, s telepités legutódsabb szorga-lmazsájáról és munkásról beszélt. Dálnoki Veres Lajos altábor-nagyról pedig a legáltalában szav-yakkal emlékezett. Ez a három magyar nem ismert előállítás.

Visszaülünk hát, s folytatjuk a beszélgetést. — (mielatt arra gon-dolok, hogy a zsolofóság is ja-vamra van, hisz ha több hely lenne, nem találkoztam volna Agoston Sándorral, pedig mily nagy szükségem volt erre a talál-kozóra) — egyszercsak látjuk, hogy Agoston püspök úr egy plébánosnal beszélget a folyvón. Jöbbsen nézünk, Gyvelünk ki le-het az a plébános, de mar int is a püspök, hogy menjek ki: be-mutatom nekéd dr. Németh Kál-mán plébános urat, jót meg foglá-tok érteni egymást. — Bácsjosef-től távol — urak ki belém meg-lepődésomban a kérdés? — igen, hangzik a válasz. Akkor mi már megszólal ismerjük egymást, köny-vét: a „Szászor sziv sikoll” című hatalmas művét megküldte folyóiratom számára s akkor le-véiben találkoztunk. Magunkra is hagyott bennünket a püspök s mi hosszúan, nagyon sokáig, beszél-gettünk kinn a folyvón. Akkor merült fel: Sárvára. Jövetélenek gondolata, de hogy már február 20-án — alig három hét mulva — Sárvárról legyen, arra nem is mertem gondolni. Még előző ked-den, amikor lapja megjött, akkor sem jegen. S joggal, mert akkor szombaton este vités Lukács Endre sárvári cestyáros meg-hozta dr. Németh Kálmánt, derült

a feladatára, amit vállalt s elvég-zett. Amellett kicsiny ó, — lát-szatra — úgy, ahogy kicsiny Michelangelo a Szent Péter temp-lom tövében, s mégis ó a na-gyobb, az építő, a festő, a ma-gyarokat hazatelepitő férfit.

Tizenegyszer magyart hozott haza dr. Németh Kálmán egy egész hivatalos viláig ellenére, hogy a határokon belül „szapo-rítás a vörös vérséjetei”, a ma-gyar-ság lélekszáma. Mert elke-ll lenni, ebben az országban, kell lenni helynek a számukra akkor, amikor minden idegennek jut kenyér e hazában. Hogy sodort magával, mikor arról beszélt, hogy miközben az idegenek áram-lottak befelé, Rákost Jenő a 30 millió magyar nemzet ködképe-vét átitatta a magyar-sággal. S ennek föl kénytelenek voltak kí-vándorolni. Hogy a jogukat védő, az emberéges megélhetés érde-kében szájtráloka arátimunkások helyébe kínai kukkát akartak ho-zatni a gróf földbirtokosok, mert azok napjában egy marék rize-zsel is beesték volna. Allami ha-jók várták Trzebiezen és Flumé-ba a kivándorlókat. Mária Teré-zsia idején küldöztek a véreinket Móduába (Moldvába), onnan egy mély magyar emberrelgő tábor-nok, Hadik András letelepitte őket Bukovinába, őt faluban. Ezt

az őt-jelöl-tani dr. Németh Kálmán a-magyar haza-örzével. Ennek érde-kében.Kellett emberfeletti munkát végeznie,az emberi bátuság minden mélységével megküzdnie (pedig az emberi bátuságnak nincsen határa). Megdöbbentő ad-atok hangzottak el azokról, akik-nek feljuttat kellett minden lépé-sükkel, minden gondolattaluk szolgálni, hogyan küzdöttek anyagi önzésből a 14.000 magyar ha-zahozatala és leteleptése ellen. Három embernek küszöbét na-gyon sokat — mondotta dr. Né-meth Kálmán — három-nagyon embe-snek. A Kormányzó Úr ne-leg szíve megérezte, mérli két a magyar vérenek hazajönnie, bele-áramlani a magyar fajta törzse-be. Bonczos Miklósról, mint legjobb barátjáról, legmegértebb hívről, s telepités legutódsabb szorga-lmazsájáról és munkásról beszélt. Dálnoki Veres Lajos altábor-nagyról pedig a legáltalában szav-yakkal emlékezett. Ez a három magyar nem ismert előállítás.

3

Amint beszél, az ember nem tudja, az ész nagyobb-e benne vagy a szíve? Nyilván az utóbbi. Művészetörténelmi feltevéseket a világjáról továbbítja. Hatalmas szorgalmat, letelességet áll elűtő, ő megmarad egyszerű, szegény em-be-snek. Magyarának a azok közé meggy papnak, akik nem kelle-nek az anyorzságnak, akik mo-tóba sorban, idegenben élnek, hogy megtartsa őket a magyar-ság számára s mindenki legyen. Mikor küszömeiről beszél a le-mondja, hol milyen párbeszéd hangzott el közé és bizonyos urak közt, többiben megkérдем — így mondotta őt is? — igen — hangzik a válasz. S rögtön meglesem a tíftát is ennek a bátorságnak, hisz egyik előadás-sában ő maga is utalt rá: ő nem akar lenni semmi. Nem kell megalkudnia, elhaltatnia sem-mi mert ő nem akar emelked-ni. Ő szolgálni akarja magyar fajtaját. Azt mondja: akárhígy beszél, mindekit egyet szeretne

csodán az országban, ha történne valami a magyar népről, mégsem történik alapvető változás. Mert mindenki csak szóval szeret, csö-kelettel már nem. Tenni seki se-m tesz, mert mindenki előbbre akar menni: Apát, eszeset, pü-spök, tanácsos, államtitkár, mi-niszter szeretne lenni, házat akar-magának, előbb egy szoba-kony-hát, aztán kétöt, három, négyet, egy hallos, két hallos, három hallos lakást. Szóval mindenki lenni akar valami, mindekit tör-tel, megalkuzik, a fajtát, a kö-zösséget feleli.

4

Es hát a tők. Dr. Németh Kálmán nem akar lenni semmi más, mint folytatja emigája. Itt jut eszembe, hogy akik előbbre vil-ték a püspököt, azok mit udgyan-lyt dolgoztak. Rákost nem akart lenni semmi más, mint folytatja igazságának védője, odahagyta másfélmillió holdját. Tízsz agyon-lövette magát, pedig menekülhe-tett volna. Nem úgy tesz maggyá valaki, hogy maggyá akar lenni, hanem úgy, hogy nagy ügy szög-gálatába megödi. Erhes kell órást erkölcsei erde s perhas is-gis. De a kormánya tehat-sá-ga sem lehet nagy, ha nem sem, ha nem nagy ügyt emigá. Dr. Németh Kálmán, esetében az úgy órást volt, arról a lakat a-lyt lévő kilenc kötetes naplójá — be sokan félhetnek, dicsér-gyhetnek ettől a naplótól — sem adhat kimerítő képet. Azt a kü-sdelmet nem lehet letelni, csak é-zékelteitni, amit jelentett 14.000 magyarnak hazahozatala, megtar-tása két ellenéges viláig elléne-rés. De ehhez a nagy ügyhöz méltóképpen társult dr. Németh Kálmán erkölcis nagysága, ki-zékedtetetlen élete, kitűnő tehet-sége s a magyarságról páratlan öntemben dobogó szíve. Az így így talált emberre, s az ember is így találta meg azt a nagy ügyet, amit érdemes volt a leg-késébbesétebb hangulatban s leg-megénytelenebb állapotban is szolgálni, meg akkor is, amikor létezőleg semmi értelme sem volt a küsdelmenek s a háttál kellett keresnie, mert sehol sem kellett, senki sem fogadta be azok közül, akiknek pedig ele-mi kötelessége lett volna.

5

Mennyi tördés, lelki és anyagi győzelem áll e mögött az egy-szerű plébános mögött. Típusa a „magyar papnak” ilyenek lehet-tek Mohács után a XVI. század

TRÓFATON

Nagy István Boldog utcán túl (Elbeszélések.)

Nagy István mint regényíró jó nevet szerzett már magának. „A szomszédias nevében”, az „Olyanok unokái” agyaránt igazról sikert jelentettek. Most elbeszéléseit gyűjtötte kötetbe. Ezek az írások kevéssé ismert, érdekes világot tárnak fel: a város alsó társadalmi rétegének életét, melyből maga az író is kiemelkedett. Nagy István mindig sorában ott állt az személyes megélt ritmusa. Még sincs ezekben az elbeszélésekben személyes illra, vagy romantika. A valóság-élmélet jellemzi a rajzokat. Mégsem riportok, hanem igaz művészi ábrázolások. A fatúrú jött gyári munkás, a kálváros proletár népe, a városi kispolgár színes, tarka változatban hullámfűzők élnek a kötetben. Minden jól megrajzolt, élő alakok. Ott élünk közöttük, együtt szenvedünk és örülünk velük.

Külön értéke a kötetnek néhány jelképes történet. Ezek azt mutatják, hogy Nagy István költő is. Nemcsak valóság-szemlélete van, de színes mesealfajlala is. A könyv történelmi rajz Karay Gyula művészi rajza díszíti. Magyar Élet kiadása.

Nagy Imre

Összegyűjtött versei

A korán elhalt parasztköltő versét foglalja magában ez a kötet. Nagy Imre verses tanulmányok példa rá: hogyan lehetne élni a legnehezebb testi munkában, s ugyanakkor fenntartani a kapcsolatot a szellem világgal. Nagy Imrénél nem volt szélekedő műveltség, költőmély sem áruinak el keltés határá. A maga útján járt, a maga élményeiből, és maga hangján szót, iskolás előírások, idegen példák nem befolyásolták. Ki merne mondani bátran, amit legyint tanítására s osszónak szerezte kiált. Erzséky lélek volt, minden határon felel. Nagy Imre világa a szegény, kék-köd ember világa. Az élt nyoma felismerését bírta. Itt egy elő-költő némas lélek. A kötet elő Vársó Péter írt finom, elemző tanulmányt Nagy Imre költészetéről. Magyar Élet kiadása.

„Haladás” kultúrge-szület Ceöldömölkén

A szombathegyi Haladás kultúrgegyesület ismét előtagot Ceöldömölkire. Esztail Bonyi Adorján „Egy kis senki” című nagyszerű vígjátékát adják elő. Az előadás a MÁVERO-ceöldömölki sportrepülők rendezik. A bevétel a ceöldömölki sportrepülők célját szolgálja.

Es alkalommal ismerkedünk meg Somogyváry Imre újságigazgató úrral, ki hivatalba lépése óta először látogat el hosszabb időre Ceöldömölkére, a szombathegyi újságvezetéshez főmunkatársaként, hogy egyrészt a sportrepülők ügyét támogatás megteremtésével, másrészt, hogy Ceöldömölköt megismerje.

„nem a kutya ugat, a macska nyávog” példaközvetíti be a gyermekeket az egyszerű tömörített rejtelmeibe, hanem „a szaharivista dolgozik”. Szállim elvártá bőséges mintamondatokkal van teli.

Mámap egy fin hadnaggyal együtt körüljárta Paatenében. A hatalmas Seenjirvi partján, egy félkörletű öböl körül szétszórtan, rendetlen édesvizescsatornagunyasztanak a hatalmas gerendákól ácsolt, öreg faházak. Különböző hangulata van ezeknek a kalektarjai lakótelepeknél. Mintha a középkorban, vagy még régebben a bronzkor előmosódó, ködös múltjában járnának ezekben az óriási gerendákól ácsolt, fantasztikus formájú, romban vagy faépületekben van valami a ciklopsz építmények stílusából! Ez a falu, melyet a majd meggyezészetos szovjeturalom „telivirágzatott”, ez képviselne a jövőt? Másélezzárta elcselőd, midőn Elias Lönnrot a Kalevala verselt gyűjtve járta Keletkariélia rengeteget, Paatene akkor sem lehetett sokkal masabb, mint most. De talán szép, gazdagabb volt a kép, mely a hajdani vándort fogadta. Bebenézre a házakba. Itt-ott még fel lehet látni a régi népművészetnek, népi kultúrának nyomait: elkorogtongó szót-fészek, régi taraktól butoradarok, szépfőrmájú korszok, bronzedények. De a népművészet már szinte teljesen kihalt: kiszorított a proletárország gyáratnak selejte, roszmiztóségi áruja. A laklat rtyik helyett rikoltó falakát borítják, az öreg, százeves házastárk helyét a petroszkj-buloggyár „modern” szeske foglalta el. De ez a ezek nemcsak csunya, hanem orosz is: néhány év használattal már minden ízében inog, recseg.

10.000 pengő értékű szántóföldet keresek megvételre.

Cím: a kiadóhivatalunkban.

Itt-ott néhány újabb épületet is feltedezünk. De ezek az új házak egy ótrobna házakból: a mod, több közbe lakóház az erdőkunok részére, meg a kolhoz étkészítője — szemlékép sem képviselnek magasabb lakáskultúrát, új építmővészetet. Rozsok, rozsantak a vértelmezen csunyak! Az új időköt csupán Paatene bűzkesége, a villanytelep és a rádióállomás képviselik. De példánk hátszázsonyomnál csak az egyik szobában egy egyetlen homályos, 25 vonos kőre, a nagy „tupá”-ban, meg a ház többi helyiségében olajlámpa világít. Ugyanis a villany nagyon drága: azért az egy egórárt havi 23 rubelt kellit fizetnie. A 400 rubeles fizetésből nem teit több tényezőre! S ami a rádió illeti: egyetlen házában sem látunk verőkészleteket, hanem csak pámpa hangszóró, mely egy káspontú verőkészletlékhez volt kapcsolva. Így senki sem hallgatott, mert más — példánk fin — állomást, hanem csak a hivatalos szovjetrádió. Hogy a márt volt szűkös akkor Paatenében kftőn leadóállomásra? Katona! olok-ból, világot fel a kőszorom. (Fégy)kötészetek.)

mást s valóban testvéri érzéssel dobbanak a szedek s lendfőnek munkára a kezek. [7] Az adott első előttem háromszor szent — mondja, megígertem, hát betegem is eljöttém. Minél tovább vagyunk együtt, annál jobb lesz a kedélye, hangulata s közel ötéres beszélgőtes végén kijelenti a társaság előtt, hogy testi fájdalom egészen megszűntek s nagyon jól érz magáért, igen boldog, hogy eljött Sárvárra.

Mosolyog. Az érzelme embere, de az értelem is. Fajtája megtestesítője. Apoteól, a szó bibliai értelmében, Szerényen élt és jár. Káplánjának, egy Bukarestből kikényszerített idős papnak, átengedte jövédelme nagy részét. Ő minél szegényebb, annál gazdagabb. Annál könyvebb az élet és a szolgálat. Méggy megállás nélkül: 14.000 gőndja a vállán, meri 14.000 embernek mindenesé 6. Pedig ő nem is született bukovinai, de sorást hoztákötök annak a páztor nékőli nőpnek a sorához, hogy bevezesse őket abba a házába, melynek egykori idegen ural kikergettek. Aki Mászesnek nem adatot meg, neki megadatot. Nem élt házá, s a nemzet sem szoborral, sem kitüntetéssel le nem rohátja íránta háját, csak egyképpen: ha követi példáját.

A paateni asszonyok (Utamlék Karjalából)

Írta: Rócz István

A gyermekek közül a legidősebb úszóhárom, a legfiatalabb öt éves. Kicsit sovány, fejletlen, de kedves jószágok. Mezőlelek nekik Finnországról, Helsinkirol, a hataron túl boldogabb életéről. Zina, a legidősebb, kissé bizalmatlanokva hallgatja szavainat, hiszen az iskolában azt tanították nekik, hogy Finnországban, mint minden más tőkés országban, nyomorúság és éhezés uralkodik. Annak a nyomorúság, miután a földrajz-könyvet: „Finnországban a szellőfőnek csak egy kis darab bémit földjűk van; ha a gyerekek a területet az emberek nyírfaerdőből kisműlt kenyereket esznek”. Olvasom. Ez a könyv, úgy látszik, mit sem tud a le Kálmaról, a nagyembere finn földrajzformáról, mely minden szellőrt földhöz juktató és úgy állítja be, mintha a mult század éhínségét még ma is meg-megszémlélnék. Pedig a könyv 1940-ben írt meg, javított kiadás, mely elötte szómol arról, a Tanácsköztársaság bekövetkezésének következményeképpala nagy részét a szovjetek-csolták.

Halátszakomban véletlenül van egy finn kőszálap; előszódom és Zina érdeklődéssel nézi azokat a „más világ” való lépeket: az egyik legpótl megkérdi, hogy mit árukol. — Olvasd el, — biztatlan, — hiszen ott van a kép a háza a szöveg. — En ma, látszik meg a fejét, — nem értem. — Kiderült, hogy Zina, az iskolában csak az ugynevezett „hardkai nyavés” tanul: es körül betűkötés, orosz fordítások miatt írni kell nekik a magyarra. Hogy mi volt ennek a „har-

jali nyelvnek” a célja, könyvűd kitárlani: elszigetelni! Keletkarjalakóit a határon túl élő finn testvéreiktől, lehetetlenül tenni csakmunka, hogy megértsék, ha véletlenül finn könyv vagy újság kerülne a kezükbe: a cirill betűk tanítása az első lépés az elorozoztatás felé, mely után it terveznek, szívesen, érdekesnek folyt. Am kiderült, hogy a fiatalabb, a

finn szövegét! Ő ugyanis tavaly kezdett el iskolába járni a öket már nem ezzel a félig orosz-16-17-é finn karjalai nyelvre nyomították, hanem minden könyvűk finn nyelvű volt. Tavalyelőtt őszesen — számítom magamban — indultak meg a város seregek, hogy szántóföldet szert, béték alatt lehetnegerjétek, elfoglalják egészen Finnországot. A fin nyelvű és a kalektarjai nyelvékbe már ennek a hódító politikának a jegyében történt: a Kreml ural jól tudták, hogy az ő szájatos, karjalai nyelvűkkel csak nevelőesetök tennék magukat a fiának előtt ez est a cirillbetűs tákolmányt sohasem tudnák elfogadni a finn tömegekkel. Ezért hat a nagy tanügyi reform: a hajdani éleztetőlélek, elszárázás politikáját új, támadó, hódító politikát irány változta fel s ez, Ime, még az elemi iskolai tankönyvekben is észlelhető.

Ezeket a tankönyveket különben is érdemes fogragni, tanulmányozni, mivel mind mester-művelet a céltudatos propagandának. A szántankönyv példánk tartalmán: „A tőszűk ötényen van; ha a hős vőrhőnknek a nyelvet beléányt előlték, hány étkényen marad a tartóban?” S a nyelvűtan

prédikátoral: páztoral a rájuk bízóit népek. Azt mondja: nem várjuk egymire, sem rangra, sem kitüntetésre: öközomni akar. Addig szabad, míg ilyen vagyát és megköltőtlőség nincsenek. Apja megfogadta vele, hogy nem lesz, nem dobányzik, könyvet nem gyűjt, szóval nem lesz semmi sem a szavaké, egyen kívül, amit annál inkább lalkere költőit szereti és szolgálja rajját. A magást.

S hogy ez dr Németh Kálmánal sikerült, nem szorul bizonyításra. S hogy ez milyen nagy dolog, nem kíván bővebb kifejtést.

[6]

Bámulatos, milyen jól értjük egymást. Különböző emberek, társadalmi állásuk a vallásuk névve is, de mibelyi sajátos és kizárólagosan magyar alapokra helyezkednek, azonnal egyetértőnek. Turáni átok csak ott van, ahol idegen érdekek vagy saját kontostökben, vagy magyar bőrbő bujtatva, öszegszóratnak bennünk, s ahol elfelejtik a kereszténység alapvető kijelentését: Isten, Szeretet s nem gyűlölet, s nem irigység, hanem fellavalkodottság stb.

Mibelyt nem egyéni, érdekek, hanem a közösség, a magyar fajta érdekében indultak, azonnal erősek vagyunk, értjük egy-

A paateni asszonyok

(Utamlék Karjalából)

Írta: Rócz István

A gyermekek közül a legidősebb úszóhárom, a legfiatalabb öt éves. Kicsit sovány, fejletlen, de kedves jószágok. Mezőlelek nekik Finnországról, Helsinkirol, a hataron túl boldogabb életéről. Zina, a legidősebb, kissé bizalmatlanokva hallgatja szavainat, hiszen az iskolában azt tanították nekik, hogy Finnországban, mint minden más tőkés országban, nyomorúság és éhezés uralkodik. Annak a nyomorúság, miután a földrajz-könyvet: „Finnországban a szellőfőnek csak egy kis darab bémit földjűk van; ha a gyerekek a területet az emberek nyírfaerdőből kisműlt kenyereket esznek”. Olvasom. Ez a könyv, úgy látszik, mit sem tud a le Kálmaról, a nagyembere finn földrajzformáról, mely minden szellőrt földhöz juktató és úgy állítja be, mintha a mult század éhínségét még ma is meg-megszémlélnék. Pedig a könyv 1940-ben írt meg, javított kiadás, mely elötte szómol arról, a Tanácsköztársaság bekövetkezésének következményeképpala nagy részét a szovjetek-csolták.

Halátszakomban véletlenül van egy finn kőszálap; előszódom és Zina érdeklődéssel nézi azokat a „más világ” való lépeket: az egyik legpótl megkérdi, hogy mit árukol. — Olvasd el, — biztatlan, — hiszen ott van a kép a háza a szöveg. — En ma, látszik meg a fejét, — nem értem. — Kiderült, hogy Zina, az iskolában csak az ugynevezett „hardkai nyavés” tanul: es körül betűkötés, orosz fordítások miatt írni kell nekik a magyarra. Hogy mi volt ennek a „har-

jali nyelvnek” a célja, könyvűd kitárlani: elszigetelni! Keletkarjalakóit a határon túl élő finn testvéreiktől, lehetetlenül tenni csakmunka, hogy megértsék, ha véletlenül finn könyv vagy újság kerülne a kezükbe: a cirill betűk tanítása az első lépés az elorozoztatás felé, mely után it terveznek, szívesen, érdekesnek folyt. Am kiderült, hogy a fiatalabb, a

Dr Németh Kálmán bácsjózseffalvi plébános Sárvárrott

Az elmúlt vasárnap dr Németh Kálmán, a bukovinai magyarokat hazáhozba bácsjózseffalvi plébános *Víz Lelked* Endre esztendőre vendégként Sárvárrott tartózkodott a két előadást is tartott. Délután 11-ig a kaszinóban szünetelt teremben tartott egy a közönséget lelke mélyéig megrendítő előadást kuzdelmeiről, szenvedéseiről, mely kuzdelmek népe, a 14 000 magyar kuzdelmeivel voltak egyenlők. Komoly férfi szemek borultak könnybe a magyarság tragikus megpróbáltatásainak vázolásánál, a hisztek, hogy ezek a könnyek nagy lelki tisztulásnak voltak előfutói, mélyebb magyarságuk, testvéríbb lelkiesség kialakulásának.

Délután a két protestáns felekezet iskolánkülső népművelésének rendezésében a népszerű "kultúrduó" keretében tartott előadást. A közönség nagy száma miatt az evangélikus iskola terme szűknek bizonyult, az állam népiokola dísztermében kellett az előadást megtartani. A termet zsúfolásig töltötte meg a közönség, annak ellenére, hogy a délelőtti órákban hírtelen társasított több zavaró körülmény igyekezett az előadás után érdeklődők számát megbontani.

Székely Rezső református lelkész közönlötte megyítőjében dr Németh Kálmán bácsjózseffalvi plébános, majd Németh Kálmán előadása következtét, mely igen mély hatást tett a közönségre. Arról beszélt, hogyan éltek, milyen fajt öszetartással vigyáznak

egyására a bukovinai magyarok. Az előadás remek példája volt a magyar öntudatra-és fajszelíre nevelésnek.

A közönségre igen mély benyomást tett dr Németh Kálmán lélekfői és életfői fakadó előadása. Igéretet tett, hogy még el fog jönni Sárvártra a kedvesen utalt arra, hogy anyai ágon ő is vasmegyel.

Az új verset a több népdalt adták elő. Dr Németh Kálmánnak anyanyelvre megtetszettek a gyermeknek száma, hogy előadás közben odafordult Zacher Sándor ev. tanítóhoz a megérte, hogy bukovinai magyarok népdalaiból küldjék meg betanítás végett. Ússzandra Székessy Rózsá ref. lel-

estől óriási többen érkeztek a délelőtti halgatóság tagjai közül további ismertetés céljából.

Farsang-bucszutatások Cselekményekben

A cselekményi Kat. Kör Kulturbizottsága február 19-én és 20-án délután 6 óral kezdettel a Griff-szálló nagytermében farsangi vídám estét rendezett.

A vídám est elő sokan várakozással tekintettek, mert elég sok a szomorúság az életben és keressük a vigasztaló, vídámabb percekét.

Mindkét este telt ház várta a kacagató pillanatokot. Vasárnap különösen nagy volt az érdeklődés. Minden talpalatnyi hely foglalt. A szemekben a várakozás édes izgalmá lángolt.

A gong-ütést megelőzően Lajtai Tivadar jelent meg a függöny előtti Könyves, szellemes és finom bemondásával sok taposólás sikert aratott. A 15 pontból álló műsor változatos számai következtek. Mind a szavalókörös, mind az énekeszámok ügyes öszszaválogatása, bemutatása, de főleg előadása, hozzájárult az est sikeréhez, ami vidéki viszonylatban egy kis kivánéghangversény-

szerű kellemes emléket bízósított.

A szereplők közül Óri Magda, Mihók József és Nagy Béla énekeszámok lelkesítették a közönséget. A tréfás jelenetek közül: Márkus Rózsika, Horváth Lajos és Márkus László arattak nagy tetszést a nem egyszer a közönségiség nevetették a halgatóságot. "Da a hangulatot a "Tessék beszélni" című bohózat szereplői is dícsőretre méltó módon biztosították.

Holpert Mária "Báiban" című melodráma előadásával a meleg lélek, mely érzelést sugározta fésésként Jean Kipoure a yarsói operabáx volt tagja olasz dalokat adott elő, a kulturális hangja énekesek bizalmasával és átérzéssel. Mély szegéssel baritonja az olasz nyelv dallamosságával teljesen sikert biztosított.

Mind a melodrámat, mind Jean Kipoure énekét Kőrösey Tamás kasszagy kísérte szorgosan. Tökéletes játéka, igaz művészi élményt nyújtott. Szép teljesítmény!

végezett a hangulata. Óri Magda és M. F. József belejárt indít a nemcsak a közönséget is enklérre ragadtatta.

Az egész est valóban "vídám" volt a szó legnemesebb értelmében. A szereplők, a rendezők nagy munkát végeztek. A sikert Lajtai Tivadar vezetőségű farsanghatatlan munkássága nagyban elősegítette.

Folyó hó 21-én este a "Farsangzó Lányok Egyesülete" is teljesen családias jellegű, kis farsangi estét.

Február 22-én este az ev. H. Jóság helyiségében 7 órakor kezdő rendezésben, kétórás mulattal és vídám műsorral lelkesítették a közönséget. A zsúfolásig megtelt terem halgatósága jó hangulattal vett részt az egyes számok derűkés percein. A műsorzámok közül kiemelkedtek az operett-paródiájának bemutatása, melynek mind a szereplője kifogástalan alkakítás nyújtott. Továbbá szmerrleg és kellemesen hallott a műsorzáró törpétróki-jelenet.

— Eljegyzés. Baráth-Franck-kát Bobárolt eljegyezte József F. nő zsinagregaszki. műv. moziolyveszél.

— Enekűvő. Bőrös Mária (gáta) és Kész József (3) február 20-án barabókat a kisomlyói év. templom az esküvői asztalánál if. B. aszony testvére

Vas-, Sopron-, Zala-, Győr és Veszprém vármegyék jogositott vetőmagförgalmi körzeti képviselője:

Ifj. Kurányi Kálmán

terménykereskedő, Cselekmény, Fő-tér 9 szám.

Nagyban és kicsiben elad és vesz:
ólomzárólt löherét, lucernát, szapukát,
bükkynt és mindenfajta aprómagot!

Ezen magvakra termelési szerződést köt a legelőnyösebb feltételekkel! Mindennemű aprómagot, hüvelyeset és olajost a legmagasabb áron vásárol!

Központi iroda és magtisztító telep: Cselekmény.
Telefonszám: 119. — Öskeresztény cég!

HIREK

Nyulbört, azörmét, tollat legmagasabb áron vesz

TABITHA GÁSPAR, SÁRVÁR

A Légóltalmi Parancsnokság felhívása a nagyközönséghez!

Felhívja a község leg. parancsnoka a nagyközönség figyelmét az alábbiakra:

A várható légtámadásra való tekintettel mindenki vizsgálja át lakóháza padlásait és onnan az éghető, gyúlékony anyagokat szállítsa el, hogy ezzel az esetleg bekövetkező gyújtó bombák, gránátok bombák azáltal a lakóházakból ne adjunk. A padlásait legalább fél köbméter mennyiségű száraz homok tárolásáról és legalább száz 100 literes vízátaló edény ottani elhelyezéséről gondoskodjunk.

A lakás minden helyiségében egy-egy zacskóban 5 kg. mennyiségű száraz homokot kell látni.

Mindenek végrehajtását a lakásban ellenőrzik és a mulasztásokat megbüntetik.

A szűkös óvóhely céljára alkalmas pincék használhatóvá teendők, az árok óvóhelyek jókarban helyesnek, ne legyen egy lakásban szűkösóvóhely (árkóóvóhely) nélkül.

Gondoljon mindenki arra, hogy közegünkben különösen a gyűlölet és akna bombák alkalmazására kell számítaniuk, tehát a fűszek olajára kell előszerőben tekintésünlük és arra, hogy az aknabombák repesz és légnyomás hatásáról védjük magunkat, vagyis ne tartózkodjunk a szá-

badban, hanem menjünk le a pincékbe vagy árokóvóhelyünkbe, mert a légnyomás ellen csak ott találunk védelmet és nem a szabadban, ahol éppen legjobban ki vagyunk téve a légnyomás hatásának

Tegyünk eleget a hatósági közegek felvilágításának mindenkor és ne felejtsezzük azok munkáját különféle kifogásokkal meg-

A riasszékor, tehát a szűkös megzálaltásokon ne szabadgáljunk össze-vissza és félünk ne vonuljunk ki a szabadba, hanem azonnal vonuljunk legközelebbi fedett helyre, mert riasszékor azonnal fűhet a légtámadás és ha az beánntek a szabadban ér éleltünk veszélyben van azáltal, hogy a lehulló bombák repeszai, az eltálat épületek törmelekei, a légnyomás megözebehat benntek, Nincs időnk a riasszék orhangzásokkor versenytűzés, hanem első dolgunk a fedezék azonnali elfoglalása. Gondoljunk csak arra, hogy az ellenséges gépek magasan a feleők felett szállva nem tudja bombáit pontosan irányítani a célra, tehát mindenki veszélyben van, különösen az, aki a szabadban tartózkodik!

Fegyelem, felkészülés és űbízalom a lególtalm!

Légo parancsnok.

Szűcs Ferenc, dr. Kenéz Zauza, Pintér Sándor, Szabó Sándor, Baráth József, Molnár Lajosné, Sándory Ede, Németh Sándor, dr. Török Pál, Mórós Lajos, Csontos Miklós, Fülöp Jánosné, Dávid László, Moor Samu, Jónás Imre, Baráth József, Tamás Máttyás, Farkas Mihály, Kapul István, Farkas Margit, Janzó Árpád, Szabó Józsefné, Görster Lajosné, Komizky Rezső, Horváth Gyula, Remete Károly, Hetyeyé Irén, Németh Kálmán, Németh Elek, Zetter Gottlieb, Ottó Károly, dr. Fleckhand Rezsőné, Véghegyi Zoltán, Sümeghy István, Berta László, Banyó Imre, Pintér Béla, Bárdos Béla, Csupor Sándorné, Fertőszegi László, dr. Szakács Pénel, dr. Barabás Lászlóné, Buda Lőrincné, Percell Mihályné, Trinkl Máttyás, Boros Györgyné, Boros Kázló, Karácsonyi András 3-2-1-PT-ádományozott.

A Nőegylet vezetősége ehelyről is lapeltelen közöl a adományokat.

Kultur-est Sárvarott

Szines vetítés lesz vasárnap este 6 óraker az evangélikus iskolában

Február 27-én este 6 óraker az ev. iskola termében Nagy István sárvarott Baross elnök, a nagyrá amatőr lényképező remek, szines képből fog majdnem egy órán keresztül vetíteni. Erre a páratlanul ritka alkalomra a kulturret rendező bizottság uton sz szeretettel hív és vár mindenkit. Belépődíj ninc.

Magunk részéről csak annyit űznék a fenti hírhez, kétségeltlen, hogy a közönségnek valóban ritka élményben lesz része. Nagy István hírneve messze intezárnyatta Sárvar határát s nem sokan dícserekedhetnek ma olyan gyönyörű szines képgyűjteménnyel, mint éppen ő. A sárvarott közönségnek a soprán fotóklub sárvarott vendégzerseplése alkalmából mutattak be szines képeket.

A Sárvarott Evangélikus Nőegylet

... társaságára beküldök adományok nyugdíjazás:

- Viléz Nyírvari Péter 30 P.
- Rusnyák Lajos, Bördönd 20 P.
- Krisztonis Lajosné 20-20 P.
- Dr. Timaffy Béláné 15 P.
- Öv. Strohoffer Lászlóné, Asbóta Lajosné és Béla, Baas József, Koger Gyula, Korpusy Ede, dr. Markó István, Remete János, Király Erzsi, Németh József, öv. Németh Józsefné, Einbeck József, Kálmán Ferenc, Lemke Gyula, Pásztorhy Jánosné, dr. László Lajos, dr. Kántor Ödön, Büchlein Jánosné, dr. Mesterházy Sándor, Grosz Károly, Farkas Lajos, Nagy Dezső, Mészáros István, Balogh Elemér, Schulze József, Gárdonyi Lajos, Mészáros Ferencné, Ivány József, Galba Vince, Talabér Ferenc, Kovács Jenő, id. Bán Dezső 10-10 P.
- Horváth Sándor 8 P.
- Marics Ödön, Remete Ida, Karola, Zecher Sándor, Reichert Ede 6 P.
- Viléz Detrey Lajos, Bailla István, dr. Nagy Lajos, Erdőlyi Sándor, dr. Molnár Mária, Sárvarottné, Takács Ferenc, Weiser Jenő, öv. Hauser Jánosné, Heeseg János, Hegyi Sándor, Tábori József, Eöry Vilmos, M. Gerső

József, Gócsz István, öv. Kemenczky Dezsőné, Babos Lajos, Vadász Géza, Tóth József, Kasza Gyula, Komáromi Elemér, Mihal-Samu, Bokos Márton, Makláry Antalné, Papp Gizella, Székér Jenő, Buda László, Byschl Ottó, Babos Eszter Jolán, Brodsky Béla, Lány László, dr. Feldmesser Imre, öv. Korányi Józsefné, dr. Schmidt László vídte Csermely István, Péter Gyula, Csejtel Lajos, Palkovits István, Sipos József, dr. Berta Benő, Rajky Ferenc, Fülöp Kálmán, Varga Sándor, Schwertner Jánosné, Makay Jenőné, id. Csendes László, Keresztély Gyula, Nagy Lajos, Gonda Lajosné, Papp Kálmán, Zechmeister Andor, Pécz István, dr. Dörnyei József, Németh Gyula, Panzer Kálmán, dr. Hanny Andor, Schlinger József, öv. Hodosy Ernőné, dr. Smidóluusz Géza 6-5 P.

Kováts József, Payr Lajos, Klis Benő, Schöbér Sándor, Beló Imre, Horváth János, Hátkay Józsefné, Szabó Gyula 4-4 P.

Miskolczi Erzsébet, Haller Frigyes, Falfek József, Tolnai Jolán, Racló János Zsóé Gabi, Róni Béla, Szalay Mária, Pongrácz Zoltán, Buda Margit, Kolossa Irén, Kozák Ferenc, Zakács Adám,

— Előléptetés. Dr. Csenedi-Adam a földmívelési miniszterium titkára, Csenedes László társasági igazgatója fia, m... r... oszállytanácsosa.

— Vasúti kinevezés. Igazgatóság társasági bérés kalauzt kalauzt; kl.

— Kőrlegyzóti kinev m. kir. helyigymintzer (10 egyházközségi felekezésohki körje. övé neve te kl.

— Változás a dukal i... gnyútkéség vezetősében. A roni Postaiszgatóság a roni postaiszgatóság vezetősébe a lemondástól Szalay István lezár. Szalay Irén híza meg.

— Szakvizsgajelölés. Dénes Miklós, Molnár Károly, Molnár József, Öri Lajos, Ságt Lajos, Somogyi Dezső és Somogyi Iván órábértálányosok l. b. 20 órákkal pteák le a szakvizgát.

— Égési sebbele behatók. Dankó Gizella 8 éves pápa-hány szűlet átvoltetésbe a hely hely mellett jázított. Ruhája a kipattanó szűkítő meggyújtva, s mire a szomszédok segítségüket, már 100 fokú égést sektek szenvedtek. Beszélőtűk az Irgalmasok kórházába, de teteni már nem tudtak rajt, szűlésebe behalt.

— Szállin harmadik letelek. Kevesen tudják, hogy Szállin már harmadik felelege van. A mostani felelege Raszkova plébanó, aki állítógaz most is repülőszolgálatot teljesít az arcvonala.

— Mesterfészes lát a fagyások gyógyítására. A német orvos tudomány újában mesterfészes lát kétéleves gyógyítja a fagyásos szűléseket. A lát a fagyos testrészekbe is fokozottab mértékben eljuttatja a vért és ezáltal a gyógyulási lehetőség is megyvan.

Nagyismonyi veszélyes kanyar elűtötése. Nagyismonyi községben van egy utaknyar, több ízben indult eljárás ennek megszültetésére érdekében, azonban mindig abamaradt. most a kereskedelmi miniszter intézkedésére döntó stádumba jutott az ügy. A közelmúltban vármegyai albizottság szállit ki Nagyismonyi községbe dr. Mayer Góry Tibor vármegyai főlegzó vezetőséval. Az albizottságban résztvevő Zoolnay Károly vármegyai tiszti főlegzó és Schneider Lipót mászaki tanácsos, az államépítészeti hivatal h. főnöke.

— A Celldömöki Sportred 10 Egyesület légyvölése. F. h. 24-én tartotta meg állambizottsága a Magyar Királyi Csillamvölgy Sportrepülő Egyesületének Celldömöki Csoportja 1944. évi közgyűlést. A beszámoló után megválasztották 1944. évre a tiszskari választáson ugyanazokat, akik edzőig voltak.

— ELVESZETT egy kisebb fajta kulcs névvértelt. A becsültetés megtalálta a kiadóhivatalban adja le.

Közellátás:

Tojás. A tujtókész február 15-től kilogrammonként 10 bűzeagségnek svámít be, a beszolgáltatási köteleesség teljesítésébe.

Babaszappan-utalvány bevezetése. Közhírté teszi a közellátást kivaltal, hogy március és április hónapra a babaszappan Gaál Gyula kereskedőnél és a Hangya fűtőüzletben szereshető be. Az illetékesek e hónapra csak egy darab szappant kaphatnak a fenti üzletekben kitalálógva közellátást hivatali által kiállított utalványra. Babaszappan utalványt csak csecsemők részére ad ki a közellátási hivatal.

Sűldő. A kijelölt kereskedőknek 1943 július 1. után eladott sovány süldőből élelőty kilogrammonként 3 bűzeagségnek számít be a gazdálkodónak a zárbeszolgáltatási köteleesség teljesítésébe, tekintet nélkül a vételi időpontjára.

CELDÖMÖKI HIRLAJ

Kiadja: A Tarsai Kórházban Könyvtárnál N. S. T. Feltűtő társaság Takács Károly Lapadó: Csenedes László 10 óráker Tarsai-egyesület igazgatója, Celldömöki